

Inleiding

Op het terrein van reïntegratie zijn verschillende instrumenten in te zetten. Voor de keuze van het in te zetten instrument spelen de vastgestelde afstand tot de arbeidsmarkt en het binnen dit kader uit te zetten individuele traject een belangrijke rol. De meest voorkomende in te zetten instrumenten worden besproken. Ook worden daarbij de beleidskaders aangegeven in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden deze instrumenten deze worden ingezet. De inzet van de omschreven reïntegratie- instrumenten moeten ingaande 2005 worden geregistreerd op klantniveau en jaarlijks worden aangeleverd aan het ministerie (Statistiek Reïntegratie door Gemeenten, de SRG). De lijst is niet limitatief, alternatieve instrumenten moeten steeds individueel op noodzaak worden beoordeeld. Het zorg-, reïntegratie- en workfirst bedrijf kunnen zich zo onderscheiden door creatief om te gaan met alternatieve op maat ontwikkelde instrumenten. De SRG verstaat onder reïntegratie voorzieningen:

Omschrijving instrument	zorgbedrijf	reïntegratiebedrijf	work-firstbedrijf
a) trajectplan (diagnose + aanpak)	x	x	x
b) intensieve begeleiding	x	x	x
c) zorgtraject als onderdeel van reïntegratietraject	-	x	-
d) schuldhulpverlening als onderdeel van reïntegratietraject	x	x	x
e) Kinderopvang als onderdeel van reïntegratietraject	x	x	x
f) inburgeringtraject	x	x	-
g) sociale activering	x	-	-
h) scholing/training	x	x	-
i) een stage	-	x	-
j) het inzetten van loonkostensubsidie	-	x	x
k) het inzetten van een onkostenvergoeding	x	-	-
l) het inzetten van een premie t.b.v. reïntegratie	-	x	x
m) nazorg, jobcoaching, begeleiding op de werkplek, werkplekaanpassingen	-	-	x
n) beleidsruimte voor specifieke en kleinschalige initiatieven	x	x	x

2.2 Toelichting op instrumenten

1. Trajectplan.

Een onderzoek naar de wensen, eigenschappen en situatie van betrokkene met als doel het vaststellen van de meest geschikte in te zetten vervolgvoorziening(en) voor deze cliënt. Een intake voldoet hier alleen aan, voor zover deze als doel heeft een concreet voorstel voor een in te zetten

vervolgvoorziening op te leveren (doel: diagnose plus plan van aanpak).

2. **Intensieve begeleiding**

Intensieve begeleiding of bemiddeling van een cliënt in het kader van arbeidsinschakeling (bij intensief moet worden gedacht aan een minimum van zes op reïntegratie gerichte gesprekken binnen zes maanden, uitgevoerd door de reïntegratieconsulent of in opdracht van de gemeente door een RIB).

3. **Zorgtraject als onderdeel van een reïntegratietraject**

De klanten waar op termijn kansen bestaan op arbeidsinschakeling kunnen eerst een zorgtraject doorlopen. Hieronder kan worden gedacht aan bijvoorbeeld een afkickproject of psychiatrische/psychologische behandeling

4. **Schuldhelpverlening als onderdeel van een reïntegratietraject**

Het instrument schuldhelpverlening wordt ingezet voor alle inwoners. Ook wordt schuldhelpverlening als reïntegratie-instrument gebruikt.

Schuldhelpverlening wordt kosteloos aangeboden. Uitgangspunt is dat het aanbod van de schuldhelpverlening bijdraagt aan preventie van problematische schuldsituaties, een vroegtijdige signalering en verwijzing, het bieden van betere mogelijkheden tot schuldhelpverlening en het voorkomen van terugval en herhaling tijdens behandeling en daarna.

5. **Kinderopvang als onderdeel van een reïntegratietraject**

Onder kinderopvang wordt verstaan: het in georganiseerd verband tegen vergoeding verzorgen en opvoeden van kinderen in de leeftijd van nul tot en met de leeftijd van einde basisschool, door anderen dan de eigen ouder, pleeg- of stiefouder op uren dat deze ouder zelf hiervoor niet beschikbaar is wegens het deelnemen aan reïntegratie activiteiten of werk. Binnen de Wet Werk en Bijstand vervalt de categorale ontheffing voor hoofden van eenoudergezinnen met kinderen jonger dan vijf jaar. Voor alleenstaande ouders moet de er een combinatie van zorg voor de kinderen en deelnemen aan de arbeidsmarkt mogelijk zijn. Per 1 januari 2005 is de Wet Kinderopvang ingevoerd. Deze wet regelt de financiering van de kinderopvang. Mensen met een WWB uitkering vallen onder de werking van deze wet. De gemeente financiert (naast de belastingdienst) een gedeelte van de kosten. Uitgangspunt is dat de financiële tegemoetkoming gezien moet worden als reïntegratievoorziening, maar dat de alleenstaande ouder zelf verantwoordelijk blijft voor het regelen van de kinderopvang.

Tijdens het reïntegratietraject kan ondersteuning bij het verkrijgen en betalen van de kinderopvang. Uitgangspunt is dat de cliënt in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor de kinderopvang. Doel is om alleenstaande ouders in staat te stellen om een zodanig aantal uren te werken dat men niet langer afhankelijk hoeft te zijn van een (aanvullende) uitkering.

6. **Inburgeringstraject**

Het primaire inburgeringstraject bevat een vormingsprogramma op maat dat kan bestaan uit volgende onderdelen:

- Maatschappelijke oriëntering (60 à 80 uur)
- Basiscursus Nederlands als tweede taal (voor hooggeschoolden 120 uur, voor laaggeschoolden 180 uur)
- Loopbaanoriëntatie

Het inburgeringstraject wordt gefinancierd uit de WIN gelden, en vormt de basis voor reïntegratie van nieuwkomers die direct in de bijstand terecht komen. Aanvullend op het inburgeringstraject kan gekozen worden voor aanvullende instrumenten.

7. **Sociale activering/zorgtrajecten**

“ Sociale activering is het verhogen van de maatschappelijke participatie en het doorbreken of voorkomen van sociaal isolement van langdurig werklozen door

maatschappelijke zinvolle activiteiten die eventueel een eerste stap op weg naar betaald werk betekenen". Voor cliënten waarvoor uitstroom naar regulier werk niet tot de mogelijkheden behoort en waarop de instrumenten voor de arbeidsbemiddeling (nog) niet van toepassing zijn, heeft de gemeente de zorgplicht. Sociale activering of maatschappelijke participatie kan worden gezien als een eerste stap richting werk. Er worden belemmeringen weggenomen om de cliënt gereed te maken voor deelname aan een op werk gericht traject. In dat geval bestaat de sociale activering hoofdzakelijk uit maatschappelijk nuttige activiteiten. Daarnaast is sociale activering door persoonsgerichte activiteiten een instrument om sociale uitsluiting, isolement en maatschappelijke tweedeling te bestrijden. Sociale activering zal voornamelijk worden ingezet in het kader van een zorgtraject.

Wat wordt verstaan onder een zorgtraject

Een serie begeleidingsactiviteiten die tot doel hebben een traject uit te zetten in het domein 'zorg en welzijn' om het fysieke en/of psychische welzijn van de klant te verbeteren, het isolement te doorbreken, de passiviteit op te heffen en daar waar mogelijk sociaal te activeren. De regie blijft in handen van het de klantmanager terwijl het traject wordt uitgevoerd door een reïntegratiepartner. Uitgangspunt voor zorgtrajecten in Diemen is dat de zorgaanbieder zoveel mogelijk gebruik maakt van de lokale netwerken.

Vormen van zorg zijn:

- Huisarts, maatschappelijk werk, verslavingsinstellingen, RIAGG, schuldhulpverlening, thuiszorg.
- Inzet van AWBZ gelden.
- Instellingen die cursussen bieden op gebied van zorg, sociale vaardigheden en fysieke omstandigheden.
- Instellingen waar cursussen worden gegeven of activiteiten zijn opgezet om mensen uit hun sociaal isolement te halen (vrijtijds cursussen).
- Of andere vormen van zorg zoals buurtverenigingen, opbouwwerk.

8. Scholing

Scholing speelt een cruciale rol bij het bevorderen van de uitstroom en valt grofweg in drie categorieën in te delen, namelijk het Nederlandse taalonderwijs voor nieuwkomers, scholing om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen en de opleidingen die zich specifiek richten op arbeidsinschakeling. De noodzaak voor inzet van scholing als reïntegratie-instrument wordt door het college bepaald. Voor scholing worden de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Een opleiding waarvoor studiefinanciering kan worden verkregen wordt gezien als voorliggende voorziening;
- Het opleidingstraject mag maximaal 1 jaar zijn en gericht zijn op uitstroom naar arbeid, de kortste weg naar werk;
- Als hoofdregel geldt dat binnen het opleidingstraject HBO- en WO- studies zijn uitgesloten.

Aanvullende regels:

- Bij de reïntegratie van bijstandsgerechtigden moet arbeidsinschakeling en arbeidsbemiddeling voorop te staan. Wanneer vastgesteld wordt dat arbeidsinschakeling niet of nog niet mogelijk is, omdat de betrokkene niet over de noodzakelijke kwalificaties beschikt, kan aanvullende scholing noodzakelijk zijn. Deze scholing kan pas aan de orde komen, nadat er door de betrokkene een aantoonbare inspanning is verricht tot het vinden van passende arbeid en deze arbeid ondanks deze inspanningen niet voorhanden is.
- Bij de beoordeling van de noodzakelijkheid van de scholing staat de arbeidsmarktrelevantie van de voorgenoemde scholing voorop. De scholing

moet de kans op deelname aan het arbeidsproces verhogen. De gemeente kan over de arbeidsmarktrelevantie van de scholing advies inwinnen bij derden.

- De gemeente kan op de betrokkene toegesneden verplichtingen opleggen. Uitgangspunt daarbij is dat in beginsel alle arbeidsverplichtingen onverkort van toepassing blijven. Dit betekent dat de gemeente, indien men dit in het individuele geval noodzakelijk vindt, bijvoorbeeld in het geval een scholing gedurende zes maanden, drie dagen in de week in beslag neemt, een ontheffing van bovenvermelde verplichtingen kan verlenen voor drie dagen per week, gedurende zes maanden. Daarmee wordt bereikt dat betrokkene, naast de tijd die voor noodzakelijke scholing nodig is, voor de overige uren arbeid kan verrichten.
- Voor alle noodzakelijke scholing die tijdens de bijstand gevolgd mag worden geldt dat deze gericht moet zijn op werk en dat deze in den regel maximaal één jaar mag duren. Deze criteria gelden voor alle scholingsniveaus. Scholing waarvan bekend is dat deze meer dan een jaar beslaat wordt in beginsel niet toegestaan. In die gevallen kan nauwelijks meer worden beoordeeld of de desbetreffende scholing aansluit bij de concrete behoefte van de arbeidsmarkt. Algemeen vormende opleidingen die na afronding niet leiden tot een concreet uitzicht op toetreding tot de arbeidsmarkt in een specifiek beroep of specifieke functie kunnen derhalve niet worden toegestaan.

9. Stage

Om de drempel te verlagen een langdurige werkeloze in dienst te nemen (risico ziekteverzuim en instroom in de WAO) kan het instrument proefplaatsing aangeboden worden. De cliënt kan met behoud van uitkering, maximaal twee maanden wennen aan aspecten die samenhangen met het verrichten van betaalde arbeid, zoals dagritme, arbeidsvaardigheden en gezagsverhoudingen. De werkgever kan in deze periode bekijken of de werknemer geschikt is voor een functie binnen zijn bedrijf. Het reïntegratiebedrijf begeleidt de cliënt tijdens de proefplaatsing. De werkgever kan na de proefplaatsing de werknemer meteen regulier in dienst nemen. De inzet van betrokkene is onbetaald en met behoud van uitkering.

10. Het inzetten van een loonkostensubsidie

Een loonkostensubsidie is bedoeld voor werkgevers die een WWB gerechtigde in dienst nemen. De premie bedraagt € 4.000,-- en wordt alleen uitgekeerd als de premie onderdeel is van een reïntegratie of Work-first traject en indien de WWB cliënt volledig uitstroomt uit de bijstand. Verder geldt dat het moet gaan om een WWB cliënt die tenminste twee jaar WWB afhankelijk is. Voor het toekennen van de premie geldt de volgende systematiek: Eerst wordt een stage van twee maanden doorlopen. Zo heeft de werkgever ruim de tijd om te beoordelen of het zinvol is een dienstverband aan te gaan. Na het verstrijken van de proefplaatsing wordt door de werkgever aan belanghebbende een jaarcontract aangeboden. Tegen overlegging van dit jaarcontract kan de werkgever de indienstnemingpremie claimen. Deze bedraagt 1/5 van de totale premie. Nadat de werknemer de referte-eis voor een kortdurende WW uitkering (dit kan meer dan 39 weken zijn ivm niet meetellende ziekte weken) heeft gehaald kan de rest van de premie worden uitgekeerd. De werkgever moet aantonen dat de referte-eis is gehaald.

11. Het inzetten van een onkostenvergoeding

Dit instrument is bedoeld voor cliënten die als onderdeel van een traject vrijwilligerswerk verrichten als vorm van maatschappelijke participatie, met als doel op termijn een opstap naar regulier werk. Voor klanten zonder uitzicht op

regulier werk in de toekomst kan vrijwilligers- werk ingezet worden als onderdeel van een zorgtraject, om de maatschappelijke participatie te vergroten en sociale uitsluiting te voorkomen. Vrijwilligerswerk wordt via de SVSO aangeboden, voor ten hoogste zes maanden. In een onafhankelijk diagnose wordt aangegeven of inzet van het instrument wenselijk is tijdens het reïntegratietraject dan wel als (voorlopig) einddoel van het traject.

De onkostenvergoeding voor vrijwilligerswerk hoeft de gemeente niet in mindering te brengen op de uitkering. Dit is wel gebonden aan een in de wet benoemd maximum. Het gaat hier om een vergoeding die de instelling waar de klant werkt, verstrekt. Het gaat hier dus niet om een premie. Deze regeling is gelijk aan de regeling in de Abw. Wanneer de organisatie waar de vrijwilliger werkt de onkostenvergoeding niet verstrekt dan kan de gemeente maximaal een bedrag van € 700,- per jaar verstrekken als onkostenvergoeding. De vrijwilliger moet minimaal 6 maanden vrijwilligerswerk hebben verricht.

12. **Het inzetten van een premie tbv reïntegratie**

De WWB regelt in artikel 31 lid 2 de mogelijkheid tot het invoeren van een jaarlijkse activeringspremie. De gemeente kan een dergelijk premie verstrekken om positief gedrag gericht op uitstroom naar betaalde arbeid te bevorderen. De premie mag max. € 1.984,- per jaar bedragen. Om te voorkomen dat de extra stimulans na verloop van tijd vermindert omdat er een bepaalde mate van gewenning optreedt, kan de premie slechts eenmaal per kalenderjaar worden versterkt. De premie moet in één bedrag worden uitgekeerd en mag dus niet in termijnen worden verstrekt, mede om te voorkomen dat de premie fiscaal gezien wordt als een periodieke uitkering en daarom doorwerkt in de inkomensafhankelijke regelingen. Voor elke nieuwe premie moet een nieuw besluit worden genomen, op basis van nieuwe omstandigheden in de voortgang van de reïntegratie van de belanghebbende. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de premie een structureel karakter draagt. Bij een nieuwe premietoekenning moet er wel sprake zijn van nieuwe omstandigheden in de voortgang van de reïntegratie van de klant. De premie wordt onbelast verstrekt. De gemeente mag zelf de hoogte en de doelgroepen bepalen. Het college van de gemeente Diemen benoemt artikelsgewijs de volgende doelgroepen, hoogten en voorwaarden voor uitbetaling van de premie:

Artikel 1: Doelgroepen

Belanghebbende zit ten minste twee jaar in de bijstand en is voor reïntegratie aangewezen op een reïntegratietraject en;

1. Belanghebbende heeft na afsluiting van dit reïntegratietraject duurzame en algemeen geaccepteerde arbeid aanvaard waardoor hij een inkomen heeft dat gelijk is of meer bedraagt dan de voor hem geldende bijstandsnorm of;
2. Belanghebbende heeft na minimaal twee jaar uitkeringsafhankelijkheid op eigen (dus zonder een ingekocht traject) kracht duurzame en algemeen geaccepteerde arbeid aanvaard waardoor hij een inkomen heeft dat gelijk is of meer bedraagt dan de voor hem geldende bijstandsnorm of;
3. Cliënt vertoont gedurende het traject gemotiveerd gedrag door het succesvol afronden van een opleiding van ten minste 16 uur per week in het kader van het reïntegratietraject, waarbij onderscheid gemaakt wordt in opleidingen van:
  1. minder de 3 maanden
  2. tussen de 3 en 6 maanden
  3. tussen de 6 en 12 maanden.

Artikel 2: hoogte van de premie:

Onder artikel 1 lid 1 :	€ 500,--
Onder artikel 1 lid 2 :	€ 1000,--
Onder artikel 1 lid 3a :	€ 100,--
Onder artikel 1 lid 3b :	€ 300,--
Onder artikel 1 lid 3c :	€ 600,--

Artikel 3: Voorwaarde tot uitbetaling van de premie:

1. Voor 1 en 2: De premie wordt uitbetaald vanaf de tiende maand na beëindiging van de uitkering en nadat belanghebbende aantoont te voldoen aan de referte eis van een kortdurende WW uitkering. geen recht op een premie heeft degene die na beëindiging van de WWB en binnen de geldende referteperiode opnieuw een beroep doet op een uitkering voor levensonderhoud op grond van de WWB.
2. Voor artikel 1 lid 3 geldt dat belanghebbende aantoont de opleiding succesvol te hebben afgerond, bijvoorbeeld door het overleggen van een certificaat of een diploma.
3. De premie moet door belanghebbende worden aangevraagd.

Artikel 4: Slotbepaling

Voor alleenstaande ouders met kinderen onder de 13 jaar en belanghebbende met medische beperkingen geldt dat als naar maximale capaciteit arbeid wordt aanvaard, maar volledige uitstroom niet gerealiseerd kan worden, zij alsnog in aanmerking komen voor de diverse premies (volledig bedrag).

13. Nazorg/jobcoaching/begeleiding op de werkplek/werkplekaanpassingen

Nazorg/jobcoaching begeleiding op de werkplek houdt in dat een cliënt persoonlijk, intensief en resultaatgericht begeleid en ondersteund wordt op de werkplek door een vaste job coach. Voor iedere cliënt wordt een individueel begeleidingstraject gemaakt, afgestemd op de persoonlijke omstandigheden en behoeftes van zowel de cliënt als de werkgever. In sommige gevallen kan dat betekenen dat een cliënt alleen ondersteuning nodig heeft op het psychosociale vlak, bijvoorbeeld op het gebied van werkhouding, omgang met collega's en werkleiding, zich houden aan (werk)afspraken. In andere gevallen kan het betekenen dat de job coach eerst tijdelijk meewerkt met de cliënt om deze voldoende vaardigheden aan te leren om het werk uit te kunnen voeren en daarna andere vaardigheden aanleert zoals hiervoor omschreven. Bij werkplekaanpassingen kan gedacht worden aan voorzieningen op basis van de wet REA zoals hulpmiddelen voor doven en slechtzienden of de werkplek rolstoel geschikt maken.

14. Beleidsruimte voor specifieke en kleinschalige initiatieven

Om kleinschalige projecten/ scholing en experimenten een kans te geven kan ter beoordeling van de reïntegratie consulent budget ingezet worden. Ook kan in projectvorm geëxperimenteerd worden met nieuwe reïntegratie technieken. In dat geval zal bestuurlijk toestemming worden gevraagd.